

DRAMAFORSKNING I SVERIGE 2026

GÖTEBORGS UNIVERSITET

FORSKNINGS-KONFERENSEN DIS 22-23 OKTOBER

DRAMA, KROPP OCH BILDNING

Högskolan för scen och musik, Institutionen för sociologi och arbetsvetenskap, Institutionen för didaktik och pedagogisk profession

INNEHÅLL

Välkomna till konferensen Dramaforskning i Sverige! ... 3

FORSKNINGSPRESENTATIONER ... 4

THEATRICAL BILDNING TOWARDS *THAUMA* IN THE EARLY YEARS: INTERACTIVE PUPPETRY AND IMMERSIVE DRAMA AS SPACES FOR HOLISTIC SELF-FORMATION AND WONDER ... 4

ATT TA SIG ÖVER KLÄTTERSTÄLLNINGENS EXISTENTIELLA AVGRUND – ömsesidigt böljande samspel i riskfylld lek och rörelse ... 5

MÖTET MELLAN DRAMA OCH SKÖNLITTERATUR – EN BILDNINGSPROCESS ... 6

ROLLTAGANDE SOM BILDNINGSPROCESS ... 7

BILDNINGSPOTENTIAL(ER) I TEATERDIDAKTISK PRAKTIK ... 8

UTVECKLING AV FÖRESTÄLLNINGSFÖRMÅGA GENOM DRAMA ... 9

DEN BLOMSTERTID NU KOMMER ... 10

UNDERSTRÖMMAR: EN A/R/TOGRAFISK ANALYS ... 11

ATT BLI PROFESSIONELL GENOM HANDLING: DRAMA OCH FÖRKROPPSLIGAD BILDNING I SOCIONOMUTBILDNINGEN ... 12

ROLE-READING PLAYSCRIPTS IN THE EFL CLASS ROOM: Pupils' and Teachers' Perspectives on Drama-Based Literary Learning ... 13

ÖVNINGENS LIVSCYKEL: HANTVERKSKUNNANDE OCH SJÄLVLÄRANDE I KULTURSKOLAN ... 14

COMMUNITYTEATER SOM MOTSTÅND OCH DIALOG, OM UNGAS DELTAGANDE I TEATER PÅ FRITIDEN ... 15

VERNACULAR PEDAGOGY AND EMBODIED KNOWELEDGE: THE CASE STUDY OF DABKE AND DAAR ... 16

DRAMA – EN VÄG TILL UTVIDGAT LÄRANDE I HÖGRE UTBILDNING? ... 17

FORSKNINGSBONANZA: EN AKT - TVÅ SCENER ... 18

HUR MÅR SVENSK DRAMA- OCH TEATERPEDAGOGISK FORSKNING 2026? ... 18

CLOWNDISPUTATION: ATT FINNA FÖRUNDRAN OCH FAST MARK I UPPLÖSNINGSTIDEN ... 19

RUNDABORDSSAMTAL ... 20

GEMENSAM KONCENTRATION SOM FÖRUTSÄTTNING FÖR HOLISTISK BILDNING: ICKEVÅLDSARBETE MED TEATER SOM EXEMPEL ... 20

DRAMA I SVENSK LÄRARUTBILDNING: EN NATIONELL KARTLÄGGNING OCH SAMTAL OM FRAMTIDEN ... 21

TEATER I KULTURSKOLAN — FEM PÅSTÅENDEN OM HANTVERKET SOM BILDNING . 23
VAD SKA EN DRAMAPEDAGOG KUNNA? 24
WORKSHOPS 25
DRAMABEGREPP – ATT SÄTTA ORD PÅ DET SOM INTE GÅR ATT FORMULERA 25
AUTISTISK FANTASI – STÖDMETODER FÖR ATT SKAPA BERÄTTANDE 26
KLIV IN I BERÄTTELSEN: SPRÅK OCH LITTERATUR GENOM DRAMA 27
OM FORSKNINGSPROJEKT SOM ANVÄNDER FORUMSPEL OCH FORUMTEATER 28
NÄR BILDERBOK MÖTER DRAMA 29
KONFLIKTHANTERING OCH DOCKAN SOM REDSKAP 30

Välkomna till konferensen Dramaforskning i Sverige!

Varmt välkomna till årets DiS-konferens som har temat drama, kropp och bildning!

Konferensen Dramaforskning i Sverige (DiS) är den enda konferensen i Sverige inom forskningsfältet drama- och teaterpedagogik och den har gått av stapeln varje år sedan 2003, flertalet av tillfällena i Stockholm. Sedan 2025 arrangerar Göteborgs universitet DiS vilket har inneburit möjlighet till nya möten och utbyten på området. Forskning inom drama, tillämpad teater och dramapedagogik är ofta praktiknära, vilket innebär att konferensen också består av praktiska och konstnärliga inslag som workshops eller performance lectures. Bland besökarna finnes både forskare, doktorander, adjunkter, lärare, dramapedagoger och studenter från t ex ämneslärarutbildning, kulturskolepedagogutbildning och dramapedagogutbildning. Konferensen bidrar därmed till att stärka bandet mellan det vetenskapliga forskningsfältet och dess praktik.

Årets tema, *bildning*, har varit ett omdebatterat begrepp i Sverige under de senaste åren. En kulturkanon har skapats, läslistor och nya läro- och ämnesplaner för skolan tas fram i samma tid som estetiska ämnen läggs ner och kulturbidrag dras in. Hur kan bildning förstås ur ett dramapedagogiskt perspektiv? Kroppslig och sinnlig bildning, kollektivt lärande och kunnande, demokratiska processer, subjektsblivande och upplevelsens pedagogik är bara några begrepp från dramaforskningen som också ryms inom bildningens vida ram. I drama- och teaterdidaktik ses bildning som en process snarare än en produkt, en resa snarare än ett mål och ett subjektsblivande snarare än ett givet svar.

Konferensen är resultatet av ett samarbete mellan tre olika fakulteter och institutioner på Göteborgs Universitet: Högskolan för scen och musik (Konstnärliga fakulteten), Institutionen för sociologi och arbetsvetenskap (Samhällsvetenskapliga fakulteten) och Institutionen för didaktik och pedagogisk profession (Utbildningsvetenskapliga fakulteten). Arbetsgruppen består av Ylwa Andersson, Tone Försund, Annika Halvarsson, Sara Hawén, Sara Margretsdotter Larsson och Anna Olofsson. Vetenskapligt ansvariga är universitetslektor Elsa Szatek och doktorand Charlotte Flensburg med stöd av Anneli Einarsson, universitetslektor från Malmö Universitet.

Med önskan om givande dagar!

/Dramapedagogerna på Göteborgs universitet

FORSKNINGSPRESENTATIONER

THEATRICAL BILDNING TOWARDS *THAUMA* IN THE EARLY YEARS: INTERACTIVE PUPPETRY AND IMMERSIVE DRAMA AS SPACES FOR HOLISTIC SELF-FORMATION AND WONDER

Cariad Astles, University of Exeter and Royal Central School of Speech and Drama, UK

UNIMA (Union International de la Marionnette) cariadastles@gmail.com

Abstract: Early years drama in education fosters deep *thauma* (wonder). It guides holistic child formation (*bildning*) through aesthetic experiences. This paper evaluates how immersive and interactive performance styles cultivate critical agency and world-understanding.

The paper analyses Maguire's (2023) critical agency in relation to participation in creative projects, and the importance, expressed by Matthew Reason (2010), of child co-creation in projects that affect them. I will go on to discuss Hovik's (2020) bodily autonomy in relation to immersive theatre, and the *bildning* effect of Murris and Haynes's (2020) relational commonality as it is co-created within performance itself towards critical questioning, wonder and awe.

Two distinct qualitative case studies were analysed. Project one, *Why?* (UK, 2023), used immersive theatre to address young children's existential questions. Project two, *Adama's Journey* (Spain, 2013–2023), deployed interactive puppetry across Catalan schools for 10 years to explore child rights. Both initiatives prioritised early child participation, where children actively shaped open-ended scripts with their own narratives.

The findings demonstrate that combining interactive methodologies with immersive theatre and puppetry can empower children to negotiate self, identity, and complex geopolitical realities. Ultimately, this approach builds crucial relational commonality, proving that aesthetic theatre formats directly drive democratic *bildning* and radical future-envisioning.

References

Hovik, L. (2020). Entering the magical room: Immersive theatre and bodily autonomy for the very young. *Journal of Early Childhood Literacy*, *20*(1), 115–132.

Maguire, S. (2023). Activating agency: Critical pedagogy and youth performance in contemporary drama. *Research in Drama Education: The Journal of Applied Theatre and Performance*, *28*(2), 201–216.

Murris, K., & Haynes, J. (2020). *Literacy and philosophy with picturebooks: Decentering the human in primary education*. Routledge.

Reason, M. (2010). *The young audience: Exploring and enhancing children's experiences of theatre*. Trentham Books.

ATT TA SIG ÖVER KLÄTTERSTÄLLNINGENS EXISTENTIELLA AVGRUND – ömsesidigt böljande samspel i riskfylld lek och rörelse

Kerstin Bragby, universitetslektor, Södertörns högskola, kerstin.bragby@sh.se

Abstract: Just nu bildar och utbildar jag som forskare och tre medforskande förskolelärare oss nya uppfattningar om drama och föreställningsförmåga som resurs i att kultivera praktiker som utökar möjligheter för riskfylld lek och rörelse i förskolan. Tidigare forskning identifierar och problematiserar utmaningar som innehåller komplexa avvägningar i spänningar mellan trygghet och risk, både i föreställningar och erfarenheter hos vuxna (pedagoger och vårdnadshavare) i samspel med begränsningar och erbjudanden i miljön samt i relation till barnens egna drivkrafter. Förskolelärares egen förkroppsligade förtrogenhet med rörelse har identifierats som en tröskelfaktor (Gyllencreutz, et al, 2020). Studien inkluderar därav ett utforskande av kollegialt lärande mellan en mångfald av kompetenser, strategier och erfarenhetsprofiler, som aktiverar och synliggör transformativt/transgressivt lärande i det intraaktiva samspelet mellan vuxna, barn och miljö (Bengtsson, 2019). Presentationen rapporterar från aktionsforskningscykler i projektet som fokuserar på att analysera konkreta exempel från praktik, trippelreflektioner och workshops med hjälp av olika teoretiska infallsvinklar (performativa, posthumanistiska och systemteoretiska (Barad, 2007, Scharmer, 2009, Østern, 2021)). En ömsesidigt böljande (diffrakterande) komplexitet i performativa och iscensatta ögonblick och processer synliggörs. Dramapedagogikens komplext, holistiskt förkroppsligat och estetiskt engagerande förhållningssätt till intrasslade materiella och icke-materiella samspelsrelationer, visar tecken på att uppdaga generativa nycklar till en samskapande och lekfull trygghet som kan inkludera både, motstånd, osäkerhet och att inte veta och kunna, i lärande och utveckling av kompetens som bättre kan möta olika spänningar i utmaningarna.

Referenser

Barad, K. (2007). *Meeting the Universe Halfway: Quantum Physics and the Entaglement of Matter and Meaning.* Duke University press

Bengtsson, S. (2019). Egaging with the Beyond – Difracting Conception of T-Learning. Sustainability, 11(12), 3430. https:\\doi.org/10.3390/su11123430

Gyllencreutz, L., Rolfsman, E., Frånberg, G.-M., & Saveman, B.-I. (2020). “Risky outdoor play: Safety management and subjective perceptions in a school context.” Education Sciences, 10(9), 245. https://doi.org/10.1080/03004279.2018.1551912

Scharmer, C. O. (2009). Theory U: Leading from the future as it emerges: The social technology of presencing. ([New ed.], 1st ed.). San Francisco, CA: Berrett-Koehler.

Østern, A. (2021). ”I touch the future – I teach” – en nomadisk tidsreise om dramaturgi i didaktisk kontekst. *Journal for Research in Arts and Sports Education* 5(2), s. 6–23

MÖTET MELLAN DRAMA OCH SKÖNLITTERATUR – EN BILDNINGS-PROCESS

Charlotte Flensburg, universitetsadjunkt och doktorand, Högskolan för scen och musik, Institutionen för didaktik och pedagogisk profession, Göteborgs universitet, charlotte.flensburg@gu.se

Abstract: I ämnesplanen för svenskämnet på gymnasiet uttrycks tydligt att ”undervisningen ska bidra till elevernas bildning” (GY25). Men i tidigare ämnesdidaktisk forskning framträder en kunskapslucka beträffande didaktik som utvecklar elevernas bildningsprocess i svenskundervisningen. I min studie har jag, tillsammans med fyra svensklärare, designat och genomfört dramapedagogiska lektionsupplägg utifrån både novell och roman i svenskämnet på gymnasiet. Syftet är att undersöka huruvida drama kan utveckla elevernas litterära föreställningsvärldar (Langer, 2017) med bildning som kunskapsprocess.

Skönlitteraturen kan tillföra nytt innehåll, men det finns en risk att detta innehåll inte knyts till elevernas egna erfarenheter i undervisningen och därför inte leder vidare till någon bildningsprocess. Dramapedagogiken tar sin utgångspunkt i det subjektiva och i en upplevelsens pedagogik, men behöver samtidigt ett innehåll för att bildningens dynamik inte ska bli alltför vag eller ensidig (Gustavsson, 2017). Genom *rolltagande*, *gestaltningar* och *estetisk fördubbling* (Hallgren, 2018) kan elevens möte med det nya i litteraturen tillföra ytterligare en dimension till läsakten som bildningsmodell. Det nya innehållet i det sammansatta bildningsbegreppet blir då synligt i fysisk form när eleverna tolkar och förkroppsligar det. Processen sker kollektivt, där alla elevers tolkningar ges möjlighet att ta plats i rummet, ibland samtidigt och ibland en i taget.

Referenser

Gustavsson, B. (2017). *Bildningens dynamik: framväxt, dimensioner, mening.* (Första upplagan). Korpen.

Hallgren, E. (2018). *Ledtrådar till estetiskt engagemang i processdrama: samspel i roll i en fiktiv verksamhet.* Diss. Stockholms universitet.

Langer, J. A. (2017). *Litterära föreställningsvärldar. Litteraturundervisning och litterär förståelse.* (Andra upplagan). Daidalos.

Svenska [Ämnesplan]. (2025). Skolverket.

ROLLTAGANDE SOM BILDNINGSPROCESS

Julia Fries, fil. Dr. / dramapedagog, LajvVerkstaden, julia@lajvverkstaden.se

Abstract: Vad händer med människans förhållande till sig själv och världen när hon träder in i någon annans perspektiv? Presentationen undersöker rolltagande som en potentiell bildningsprocess, där människan genom att vara någon annan kan erfara och pröva olika sätt att vara, handla och förhålla sig till världen.

Presentationen består av en jämförande teoretisk analys. Morenos psykodramateori kombineras med forskning om rolltagande i lajv (Bowman et al., 2026) samt min egen beskrivning av clownen som transgressiv agent. Dessa perspektiv på roll diskuteras mot Uljens (2023) bildningsteori.

Jag argumenterar för att rollen kan skapa ett bildningsrum där individen prövar andra sätt att vara, förstå och handla. Analysen fokuserar på hur rollen kan möjliggöra för det oväntade att uppstå och flöda fram i den skapande process det innebär att vara i roll.

Referenser

Bowman, S. L., Lukka, M., & Baird, J. (2026). *Losing and finding oneself: Duo- and autoethnographic study of "character" in the larp Superrealism*.

Fries, J. (2022). The clown as transgressive agent on paths to sustainable futures. In C. Schmidt & M. Häggström (Eds.), *Relational and critical perspectives on education for sustainable development: Belonging and sensing in a vanishing world* (pp. 155–167). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-84510-0_11

Moreno, J. D. (2014). *Impromptu man: J.L. Moreno and the origins of psychodrama, encounter culture, and the social network*. Bellevue Literary Press.

Uljens, M. (2023). Non-affirmative theory of education: Problems, positionings and possibilities. In M. Uljens (Ed.), *Non-affirmative theory of education and Bildung*. Springer.

BILDNINGSPOTENTIAL(ER) I TEATERDIDAKTISK PRAKTIK

Martin Göthberg, universitetslektor i estetiska uttrycksformer med inriktning mot teaterdidaktik, Högskolan för scen och musik, Göteborgs universitet, martin.gothberg@hsm.gu.se

Abstract: Presentationen tar avstamp i Sörlins (2019) förståelse av bildning som ”den svåra konsten att veta tillsammans”, där bildning ses som en relationell och gemensam process för att utveckla kunnande och ansvarstagande. Syftet är att diskutera bildningspotential(er) i teaterdidaktisk praktik genom en bildningsteoretisk omläsning av Göthberg (2019), vars slutsatser relateras till Sörlin (2019) och Biesta (2021).

Göthbergs (2019) multimodala interaktionsanalys av teaterproduktion på gymnasiet tolkas med dialogisk teori (Linell, 1998), där meningsskapande förstås som dialogiska och kroppsligt situerade handlingar. Analysen visar hur elevernas rolltagande möjliggör perspektivförskjutningar och utforskande av konstnärliga, existentiella och samhälleliga frågor. Resultaten synliggör hur kunskap och intersubjektiv förståelse utvecklas genom dialogiska processer där olika röster möts och prövas.

Presentationen strävar efter att visa beröringspunkter mellan Linells dialogism, Sörlins bildningsideal och Biestas konstförståelse när en teaterdidaktisk praktik utgör spelplatsen. Sörlins bildningsbegrepp kan förstås som dialogiskt, även om han inte använder Linells terminologi. Därmed argumenterar presentationen för att en teaterproduktion kan utgöra en särskilt fruktbar arena för bildning eftersom den iscensätter processer som Linell, Biesta och Sörlin betonar: oförutsägbarhet, perspektivmöten, intersubjektivitet, gemensamt kunskapande och ansvarstagande för andra.

Referenser

Biesta, G. (2021). *Konst som undervisning*. Daidalos.

Göthberg, M. (2019). *Interacting : Coordinating Text Understanding in a Student Theatre Production.* Göteborgs universitet.

Linell, P. (1998). *Approaching dialogue: Talk, interaction and contexts in dialogical perspectives*. John Benjamins.

Sörlin, S. (2019). *Till bildningens försvar: Den svåra konsten att veta tillsammans*. Natur & Kultur.

UTVECKLING AV FÖRESTÄLLNINGSFÖRMÅGA GENOM DRAMA

Annika Halvarson, fil.mag. adjunkt i dramadidaktik, Högskolan för scen och musik, Göteborgs universitet, annika.halvarson@hsm.gu.se

Abstract: Den här paperpresentationen tar upp begreppet föreställningsförmåga, hur den skiljer sig från fantasi samt hur grundläggande den är för vår kognitiva och sociala förmåga. Ett dramapass, med en berättelse som utgångspunkt, på förskollärarutbildningen analyseras med avseende på föreställningsförmåga utifrån ett neuropsykologiskt perspektiv. Resultatet visar hur dramaverktyget successivt stärker de kognitiva funktionerna som i sin tur hjälper de inre föreställningsbilderna att falla på plats. Den dramapedagogiska forskningen kompletterar den neuropsykologiska och tvärtom. Syftet med denna presentation är att skapa en fördjupad förståelse för hur föreställningsförmågan kan stärkas och utvecklas genom drama. Härvid påvisas hur drama knyter an till det kognitionsvetenskapliga fältet.

Referenser

Carlson, S.F & White, R (2013) *Executive Function, Pretend Play, and Imagination* The Oxford Handbook of the Development of Imagination ed Taylor M. sid 161-174

Fleischer, V. A. & From, K. (2022) *Föreställningsförmåga hos barn och unga med autism – utmaningar och insikter* Studentlitteratur AB Lund

Kechen Lin, Chee Cheang Sim & Zainal Sharifuddin (2024) *A Study on Drama Therapy to Promote Imagination Development of Autistic Children* - A Case Study in Guangxi, China, Pakistan JournaLife and Social Sciences, Academy of Creative Arts and Technology, University Malaysia Sabah, Malaysia https://doi.org/10.57239/PJLSS-2024-22.2.00878

Mages W. K (2006) *Drama and imagination: a cognitive theory of drama's effect on narrative comprehension and narrative production.* Research in Drama Education Vol. 11, No. 3, November 2006, pp. 329 340

Stephenson, L. (2025) *Rewilding curriculum: Cultivating affective dispositions for co-agency, collective creativity, and wellbeing with children through drama pedagogy.* Thinking Skills and Creativity journal *Leeds Beckett University, United Kingdom*

DEN BLOMSTERTID NU KOMMER

Anna Johanssom, universitetslektor, Institutionen för utbildningsvetenskap och konst, Mälardalens universitet, anna.l.johansson@mdu.se

Linda Jonsson, *universitetslektor och docent,* Institutionen för utbildningsvetenskap och konst, Mälardalens universitet, linda.jonsson@mdu.se

Anna Ehrlin, professor, Institutionen för utbildningsvetenskap och konst, Mälardalens universitet, anna.ehrlin@mdu.se

Mathias Wiik, *(teaterpedagog),* Västmanlands Teater, mathias.wiik@vastmanlandsteater.se

Abstract: Denna presentation baseras på ett pågående följeforskningsprojekt i samverkan mellan Mälardalens Universitet och Västmanlands Teater där mellanstadieelever initieras i scenkonst.

Under hösten 2026 kommer pjäsen *Bilden av Dorian* att spelas för mellanstadieelever i Västmanland. Pjäsen tar avstamp i Oscar Wildes klassiska roman Dorian Grays porträtt, men utspelar sig i nutid, i en skolmiljö. Föreställningen har vuxit fram i nära dialog och genom workshops med mellanstadieelever på en skola under ledning av dramatiker och regissör från Västmanlands teater. I fokus står elevers tankar om sin samtid och framtid. Här har man arbetat med frågor om moral, lust, skam och identitet. Frågeställningen som löper genom föreställningen är: Vad är det vi människor längtar efter och behöver?

Syftet med forskningsdelen av projektet är att undersöka hur skola och kulturliv kan främja elevers bildning, samt vilka didaktiska möjligheter och utmaningar som uppstår i denna samverkan. Planen är att genom intervjusamtal med lärare, elever och skådespelare, undersöka hur samverkan mellan skola och en länsteater kan bidra till skolans undervisning och ge avtryck i elevernas bildning och kunskapsutveckling.

Som teoretiskt ramverk tas utgångspunkt i Wolfgang Klafkis kritisk-konstruktiva didaktik (Klafki, 1997) som erbjuder analys av hur bildning kan ta sig uttryck i relation till en teaterföreställning. Materialet kommer att analyseras induktivt och som metod används en kvalitativ innehållsanalys (Säfström & Östman, 1999).

Projektet kommer att utmynna i en rapport, artikel och en lärarhandledning kopplat till föreställningen.

Referenser

Klafki, W. (1997). Kritisk-konstruktiv didaktik. I M. Uljens (Red.), *Didaktik – teori, reflektion och praktik* (s. 215–228). Studentlitteratur.

Säfström, C. A. & Östman, L. (1999). Syftesrelaterade analyser och kritik. I C. A. Säfström & L. Östman (Red.), *Textanalys: introduktion till syftesrelaterad kritik* (s. 115–120). Studentlitteratur.

UNDERSTRÖMMAR: EN A/R/TOGRAFISK ANALYS

Malin Larsson, *doktorand*, Institutionen för ämnesdidaktik, SU, malin.larsson@su.se Verksam även som adjunkt vid Institutionen för estetiska ämnen, UMU.

Abstract: Denna presentation bygger på ett gestaltningsarbete som genomfördes tidigt i analysen av intervjuer med pedagoger. I intervjuerna beskrev pedagogerna sina erfarenheter av och reflektioner om återkoppling som en del av undervisningen i kulturskolans teaterverksamhet. Genom a/r/tografi och framställningen av poesi, bilder och korta filmsekvenser utforskades empirin. Dessa skapande processer gav möjlighet att sakta ner analysen och stanna kvar i frågor och även ställa nya frågor i den pågående undersökningen, i stället för att söka efter svar (Irwin & LeBlanc, 2019). I växlingen mellan läsning av intervjuer, teori och gestaltande arbete växte metaforen om underströmmar, vatten i rörelse under is, successivt fram. Filmsekvenser, poem och bilder utgjorde inte illustrationer av intervjumaterialet, i stället blev de aktiva medskapare i analys och i utveckling av metaforer. De blev redskap att tänka med (Irwin & LeBlanc, 2019).

Irwin (2012) skriver att pedagogik handlar om att skapa möjligheter för det ännu okända att träda fram och att betrakta tänkande som en experimentell process där nya perspektiv och förståelser kan växa fram - då kan våra samtal fördjupas. Detta är en syn på lärande och undervisning som anknyter till bildningsperspektivet. Presentationen aktualiserar frågor om vad konstnärligt skapande kan bidra med i forskningsprocesser och hur a/r/tografi kan öppna för kreativa sätt att närma sig ett empiriskt material. Särskild uppmärksamhet riktas mot vad utforskandet gjorde möjligt att få syn på i pedagogers berättelser om återkoppling i teaterundervisning inom kulturskolan.

Referenser

Irwin, R. L. (2013). Becoming A/r/tography. *Studies in Art Education, 54*(3), 198–215.

LeBlanc, N., & Irwin, R. L. (2019). A/r/tography. In G. W. Noblit (Ed.), *Oxford encyclopedia of qualitative research methods in education* (pp. 1–21). Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190264093.013.393

ATT BLI PROFESSIONELL GENOM HANDLING: DRAMA OCH FÖRKROPPSLIGAD BILDNING I SOCIONOMUTBILDNINGEN

Inger Linblad, *universitetslektor*, Institutionen för samhällsvetenskaper, Södertörns högskola
inger.linblad@sh.se

Abstract: Professionellt socialt arbete förutsätter förmågan att handla i komplexa och etiskt mångtydiga situationer. Sådana former av kunnande är svåra att utveckla genom enbart teoretisk undervisning. Den pågående forskningsstudien undersöker hur dramapedagogiska arbetssätt kan förstås som bildningssituationer i socionomutbildningen och hur professionellt lärande utvecklas genom kroppslig handling, gestaltning och reflektion. Studien vägleds av forskningsfrågan: *Hur kan dramapedagogiska arbetssätt bidra till professionellt lärande och bildning när socionomstudenter möter komplexa situationer i undervisning om social utsatthet?*

Studien bygger på en praktiknära och reflexiv ansats där reflekterande analyser av undervisningspraktik utgör empiriskt material. Analysen utgår från värderingsövningar, konfliktövningar och forumspel från undervisning om sociala problem där studenter genom gestaltning prövar olika handlingsmöjligheter. Fokus riktas mot hur osäkerhet, motstånd och affektiva erfarenheter formar professionellt lärande. Teoretiskt utgår studien från bildning som en relationell och transformativ process (Bohlin, 2014; Gustavsson, 2017; Uljens, 2023), forskning om professionsutbildning i socialt arbete (Earls Larrison & Korr, 2013) och kroppsliga lärprocesser inom dramapedagogik (Bird & Sinclair, 2019).

Preliminära analyser tyder på att dramapedagogiska arbetssätt förskjuter professionellt lärande från att handla om att söka tydliga handlingsvägar till att våga stanna kvar i osäkerhet. I kroppsliga och gestaltande processer utvecklar studenter professionellt omdöme genom att pröva perspektiv, relationer och handlingsmöjligheter. Samtidigt synliggörs pedagogiska spänningar mellan exponering, trygghet och övningarnas närhet till praktiken.

Referenser

Bird, J., & Sinclair, C. (2019). Principles of embodied pedagogy: The role of the drama educator in transforming student understanding through a collaborative and embodied aesthetic practice. *Applied Theatre Research, 7*(1), 41–58.

Bohlin, H. (2014). Bildning, dialog och kritisk självreflektion. I A. Burman (Red.), *Att växa som människa: Om bildningens traditioner och praktiker* (s. 113–131). Södertörn Studies in Higher Education, 5. Södertörns högskola.

Earls Larrison, T., & Korr, W. S. (2013). *Does social work have a signature pedagogy? Journal of Social Work Education, 49*(2), 194–206.

Gustavsson, B. (2017). *Bildningens dynamik: Framväxt, dimensioner, mening*. Bokförlaget Korpen.

Uljens, M. (2023). Non-affirmative theory of education: Problems, positionings and possibilities. I M. Uljens (Red.), *Non-affirmative theory of education and Bildung*. Springer.

ROLE-READING PLAYSCRIPTS IN THE EFL CLASS ROOM: Pupils' and Teachers' Perspectives on Drama-Based Literary Learning

Chrysiida Psarri, doktorand, Malmö Universitet, psarri.chrysiida@mau.se

This presentation reports findings from two interview studies exploring pupils' and a teacher's experiences of working with a playscript in the EFL (English as a Foreign Language) classroom. Caillois (2001) argues that role-play and imitation allow children to explore realities, identities and perspectives, making role-taking valuable aspect in literary learning in EFL. Despite growing interest and various reported gains in drama-based language teaching (Hua et al., 2025; Dodson, 2002), research on learners' experiences of role-reading playscripts remains limited. Tsang and Paran (2021) suggest that overlooking learners' perspectives may lead to a mismatch between teachers' intentions and learners' experiences. By examining pupils' and teacher's perspectives in parallel, this presentation explores areas of convergence and divergence in how drama-based literary learning is understood and valued. The studies draw on an intervention in which Swedish sixth-grade pupils worked with a playscript adaptation of Lewis Carroll's *Through the Looking-Glass*. Through role-reading activities, pupils used voice, movement and gesture to create meaning under the guidance of their teacher. Subsequently, both pupils and the teacher participated in video-stimulated recall semi-structured interviews. The findings reveal how pupils value role-taking, collaborative meaning-making and learning, while also identifying challenges. The teacher, in turn, appears to negotiate the balance between structure and participation, re-evaluating what counts as successful learning, and viewing challenge as a productive condition for learning. Considered together, the studies suggest that drama-based literary practices invite both pupils and teachers to reconsider conventional understandings of knowledge, interpretation, expression, participation and learning.

References

Caillois, R. (2001). *Man, play, and games* (M. Barash, Trans.). University of Illinois Press. (Original work published 1958)

Dodson, S. L. (2002). The educational potential of drama for ESL. In G. Bräuer (Ed.), *Body and language: Intercultural learning through drama* (pp. 161-176) USA: Bloomsbury Publishing.

Hua, X., Hashim, H., & Jamaludin, K. A. (2025). A comprehensive review of the impact of drama-based pedagogy on English-speaking proficiency. *Eurasian Journal of Applied Linguistics*, 11*(1)*, 275-282.

Tsang, A., & Paran, A. (2021). Learners' views of literature in EFL education from curricular and assessment perspectives. *The Curriculum Journal*, 32*(3)*, 459-474. https://doi.org/10.1002/curj.102

ÖVNINGENS LIVSCYKEL: HANTVERKSKUNNANDE OCH SJÄLVLÄRANDE I KULTURSKOLAN

TinaMaria Ranaxe, *teaterlärare, TiK-samordnare*, Västerås Kulturskola, tinamaria.ranaxe@vasteras.se

Abstract: Hur lär sig kulturskoleelever teaterns hantverk — och när börjar de äga sitt lärande? Presentationen utgår från min masteruppsats (Ranaxe, 2025) som visar hur elevers självlärande emergerar i intraaktionen mellan övningen, eleven och läraren. Studien bygger på videodokumenterade workshops med kulturskoleelever och -lärare, analyserade utifrån posthumanistiskt perspektiv (Murris, 2021) och postpsykofysisk syn på teaterkunnande (Camilleri, 2019).

Resultaten visar teaterövningens livscykel: eleven erövrar först övningen som form, innan den blir ett redskap för att utforska teaterkunnande. Självlärande (Munro, 2018) uppstår när eleven kan använda övningen utan lärarens stöd, då kunnandet förflyttas från lärarens kropp till elevens. Elevens självlärande i övningens livscykel är en bildningsrörelse: den slutar i att eleven inte längre behöver sin lärare. Denna process vänder blicken mot lärarens övningsbank som faktor i elevens självlärande. Att som lärare kuratera sin övningsbank — välja de övningar som bor i lärarens kropp — blir därmed ett pedagogiskt ställningstagande om vad teaterkunnande är.

Referenser

Camilleri, F. (2019). *Performer training reconfigured: Post-psychophysical perspectives for the twenty-first century*. Methuen Drama.
Munro, M. (2018). Principles for embodied learning approaches. *South African Theatre Journal, 31*(1), 5–14. https://doi.org/10.1080/10137548.2017.1404435
Murris, K. (2021). Making kin: Postqualitative, new materialist and critical posthumanist research. I K. Murris (Red.), *Navigating the postqualitative, new materialist and critical posthumanist terrain across disciplines* (s. 1–22). Routledge.
Ranaxe, T. (2025). *Teaterövningen – en ”svart låda” i kulturskolans teaterundervisning* [Masteruppsats, Stockholms universitet].

COMMUNITYTEATER SOM MOTSTÅND OCH DIALOG, OM UNGAS DELTAGANDE I TEATER PÅ FRITIDEN

Elsa Szatek, lektor / post doc tillämpad teater, Högskolan för scen och musik, Göteborgs universitet, elsa.szatek@gu.se

Isabella Dahlberg, dramapedagog, Gottsunda Dans och Teater, isabella.dahlberg@gottsunda-dansoteater.com

Abstract: I denna paperpresentation redovisas preliminära forskningsresultat från det pågående forsknings- och utvecklingsprojektet *Inflytande genom communityteater, En studie om ungas aktörskap* om drivs vid Högskolan för scen och musik under perioden 2026-2029. Studiens övergripande syfte är att utveckla kunskap om communityteaterns potential att främja ungas aktörskap. Det empiriska material som behandlas i presentationen består av enskilda, halvstrukturerade intervjuer (Kvale & Brinkmann, 2014) med unga deltagare (13–25 år) i communityteaterverksamheter i Gottsunda, Södertälje och Boden. Intervjuerna undersöker bland annat ungdomarnas motiv till att engagera sig i teater på sin fritid och vilken betydelse de tillskriver sitt deltagande.

Svaren ligger delvis i linje med tidigare forskning där social gemenskap, förbättring av kommunikativa förmågor och konstnärlig utveckling har identifierats som motivation (t.ex. Chaib, 1996; Szatek, 2020). Framträdande i den här studien är emellertid att ungdomarna även beskriver teatern som en möjlighet att förhålla sig aktivt till det omgivande lokalsamhället – både genom att formulera motstånd och genom att skapa dialog. Resultaten tolkas utifrån ett bildningsperspektiv, där deltagandet i teater förstås som en kroppsligt förankrad bildningsprocess vilken ungdomarna själva är med och initierar och formar. I denna process står individens blivande i relation till andra, liksom möjligheten till samhällsengagemang, i centrum (jmf Gustavsson, 2014; Uljens, 2025).

Referenser

Chaib, C. (1996). *Ungdomsteater och personlig utveckling: En pedagogisk analys av ungdomars teaterskapande* (Doktorsavhandling). Högskolan i Jönköping

Gustavsson, B. (2014). Bildning och kritiskt tänkande i teori och praktik. In A. Burman (Ed.), *Att växa som människa: Om bildningens traditioner och praktiker* (pp. 183–206). Södertörns högskola.

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Studentlitteratur.

Szatek, E. (2020). Moving Spaces: Mapping the Drama Room as Heterotopia. *Education Sciences*, *10*(3), 67. https://doi.org/10.3390/educsci10030067

Uljens, M. (2025). Exploring educative teaching for Bildung—A non-affirmative approach to Didaktik for schools. *Hungarian Educational Research Journal*, *15*(4), 449–473. https://doi.org/10.1556/063.2025.00398

VERNACULAR PEDAGOGY AND EMBODIED KNOWELEDGE: THE CASE STUDY OF DABKE AND DAAR

Rebecca Tognazzi (Ph.D), University of Venice Iuav, rtognazzi@iuav.it

Abstract: This paper examines how informal, decolonial pedagogical settings -specifically dabke as a community-based performance practice and DAAR's (Decolonizing Architecture Art Research) performative conversational workshops- produce what Deleuze describes as an *encounter*. While dabke is conventionally a dance form and DAAR operates through spatial practice, both function as applied performance pedagogies, where the body, rhythm, and collective dialogue become the primary theatrical and dramaturgical materials. These case studies can be regarded as manifestations of the Theatre of the Oppressed within a decolonial framework.

Grounded in a practice-based, decolonial critique of the archive, this research draws on semi-structured interviews -in particular with Serene Huleileh on her concept of 'vernacular pedagogy'- participation in a dabke performance workshop, and direct engagement with DAAR's workshops that took the form of informal, Socratic conversational settings. Theoretically, the paper builds on Deleuze's philosophy of the *event*, Benjamin's *constellations* and Azoulay's *potential history* connecting it with pedagogist reflections such the Huleileh's vernacular pedagogy—defined as learning through imitation, communal participation, and the continuous addition of new movements to a shared vernacular vocabulary. The disciplinary boundaries become blurred in the interweaving of the works of Franz Fanon, Antonio Gramsci and bell hooks, in which decolonial critique also takes the form of pedagogical construction through concepts such as teaching to transgress, hegemony in the educational relationship, and the decolonisation of the mind.

The findings reveal that the pedagogical practices of both dabke and DAAR are informal, horizontal, and exchange-based. This paper argues that such informal, vernacular, and decolonial pedagogies constitute a vital form of *bildung*, understood not as formal schooling but as the growth of embodied knowledge and critical consciousness. These performative settings facilitate a process of becoming-with-others that is essential for individual and collective agency, offering a powerful model for drama education and applied theatre.

References

Azoulay, A. (2019) *Potential history: Unlearning imperialism*, Verso.
Hooks, B. (1994) *Teaching to Transgress: Education as the Practice of Freedom*, Routledge.
Deleuze, G. (1990) *The logic of sense*, Columbia University Press.
Huleileh, S. (2023) In the mayhem of dance: A vernacular dance pedagogy. In *Routledge Handbook of Arts and Global Development*, Routledge.
Fanon, F. (1963) *The wretched of the earth*, Grove Press.

DRAMA – EN VÄG TILL UTVIDGAT LÄRANDE I HÖGRE UTBILDNING?

Eva Österlind, prof. em. i drama m didaktisk inriktning, Inst. för ämnesdidaktik, Stockholms universitet, eva.osterlind@su.se

Abstract: Synen på kunskap och lärande inom högre utbildning domineras av rationalitet, fakta och mätbarhet. Undervisningsformerna är i hög grad traditionella, vilket förstärks av lärarnas arbetsbelastning, studenternas förväntningar, lokalernas utformning mm. Samtidigt framstår detta som begränsat, inte minst i relation till de höga förväntningarna på utbildning om klimat- och hållbarhetsfrågor. FN utropade ’decenniet för utbildning för hållbar utveckling’ redan 2005. Tio år senare formulerade FN inom ramen för Agenda 2030, 18 mål för hållbar utveckling varav flera berör utbildning. Där framgår att kunskap inte är tillräckligt, det krävs också ökad medvetenhet och förmåga att agera, dvs. en vidgad syn på kunskap och lärande. EU har därefter formulerat ’GreenComp’, ett ramverk med fyra kompetensområden, som kortfattat inkluderar *embodying values, embracing complexity, envisioning futures*, samt *acting for sustainability*. Dessa kompetenser ligger nära dramapedagogiskt arbete vilket öppnar för att drama kan bidra till hållbarhetsundervisning. Om nu drama har en sådan potential, hur kan kännedom om drama spridas till universitetslärare utan tidigare kunskap om drama? Två pedagogiska utvecklingsprojekt med universitetslärare presenteras och analyseras avseende förutsättningar, genomförande och resultat. Bristen på omställning och avsaknaden av en djupare acceptans för ett ändrat synsätt på människans plats i naturen kan ses som ett uttryck för alienering. Ett motmedel skulle kunna vara ’connective aesthetics’. Hur kan drama utveckla sin fulla bildningspotential och bidra till utbildningen i Antropocen?

Referenser

Fries, J. (2026). *Lek, kropp, framtidshopp. Drama som resurs i hållbarhetsundervisning*. Ak. avh. Stockholms universitet.

Gallagher, K. & Balt, Ch. (Eds), (2025). *Global Climate Education and its Discontents: Using Drama to forge a new way.* London: Routledge.

Hallgren, E. (2022) Expectagency – a capability to handle uncertainty and change. I McAvoy, M., & O'Connor, P. (Eds.). (2022). *The Routledge Companion to Drama in Education* (1st ed.). Routledge.

Wall, T., Österlind E., & Hallgren, E. (Eds) (2025). *Sustainability teaching for impact. How to Inspire and Engage Students Using Drama.* London: Routledge.

Österlind, E. (2026). Drama i undervisning för hållbarhet – en resurs för universitetslärare? *DRAMA, Nordisk dramapedagogisk tidsskrift 2, s. 42*–45.

FORSKNINGSBONANZA: EN AKT - TVÅ SCENER

HUR MÅR SVENSK DRAMA- OCH TEATERPEDAGOGISK FORSKNING 2026?

Elsa Szatek, univeristetslektor/post doc, Göteborgs universitet, elsa.szatek@gu.se

Anneli Einarsson, universitetslektor, Malmö universitet

Charlotte Flensburg, doktorand, Göteborgs universitet

Forskningsbonanza del 1: ’Svensk dramaforskning kan beskrivas som isolerade öar i en vidsträckt arkipelag’ skrev Österlind 2009 och konstaterade att de 10 avhandlingar som skrivits inom fältet sedan 1971 inte bygger vidare på varandra. År 2026 är läget ett annat. Szatek och Einarsson (2026) beskriver ett forskningsfält i blivande där de avhandlingar inom drama och teaterpedagogik som skrivits de senaste åren bygger vidare på varandra samtidigt som en mångfald av teorier används för att begreppsliggöra och analysera processer i drama- och teaterpedagogik. Parallellt konstaterar Österlind (2026) att en ’tredje våg’ av avhandlingar är på väg de närmaste åren. Läget för svensk dramaforsknings har således förändrats sedan 2009 och under forskningsbonanzan gör vi en samtidsspaning med syftet att få en överblick över forskningsfältet som det ser ut just nu.

Deltagarna ombeds att kort redogöra för följande punkter;

- Pågående forskningsprojekt?
- Senaste vetenskapliga publikationerna?
- Vilka samarbetar du med i din forskning?

Mot slutet av detta pass hoppas vi att det framkommer en bild av nuläget i det svenska drama- och teaterpedagogiska forskningsfältet. Vi hoppas också att denna överblick kan ligga till grund för fortsatta samarbeten mellan olika lärosäten och forskare.

Referenser

Szatek, E., & Einarsson, A. (2026 /kommande). Lekfulla vägar till lärande och teater, Överblickar och inblickar i fyra svenska drama-avhandlingar. *DRAMA, Nordisk Drama Och Teaterpedagogisk Tidskrift*.

Österlind, E. (2009). Dramaforskning i Sverige, två steg fram och två tillbaka. *DRAMA, Nordisk Dramapedagogisk Tidskrift*, (3), 16–23.

Österlind, E. (2026). En tredje våg i sikte! *Några RADer*, (1).

CLOWNDISPUTATION: ATT FINNA FÖRUNDRAN OCH FAST MARK I UPPLÖSNINGSTIDEN

Clownen Maja (Julia Fries)

Forskningsbonanza del 2: **Välkommen till Clownen Majas disputation!** Maja gästade DiS 2017 när hon var ny som doktorand. Hon presenterade då "Teorin om allt" och varnade för nedåtgående hållbarhetskurvor och tipping points. Maja har arbetat vidare utifrån teorin i clowndimensionen bortom tid och rum, även om hon också gjort vissa nedslag i vår verklighet. Den distans som clownperspektivet erbjuder ger möjligheter att öppna upp för nya förståelser av verkligheten och därmed vägar framåt. I denna presentation av sin forskning dekonstruerar Maja centrala aspekter av sin teori, såsom tid och värde, och hon förklarar varför Fries beskrivit clownen som en "transgressive agent on paths to sustainable futures" (Fries, 2022) i sin avhandling. En ny teori kommer att skapas i rummet där vi tillsammans med Maja undersöker hur vi som dramautövare kan vara "liminal servants" (O'Neill,1989) genom en osäker tid. Två clownexaminatorer kommer att närvara och ge sina utlåtanden. Både clowner och människor är välkomna på disputationen men bara clowner har möjlighet att ställa frågor och uttala sig om avhandlingsarbetet.

Referenser

Barad, K. (2007). *Meeting the Universe Halfway: Quantum Physics and the Entanglement of Matter and Meaning*. Duke University Press.

Fries, J. (2022). The Clown as Transgressive Agent on Paths to Sustainable Futures. I C. Schmidt & M. Häggström (Red.), *Relational and Critical Perspectives on Education for Sustainable De- velopment: Belonging and Sensing in a Vanishing World* (s. 155–167). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-84510-0

Hjalmarsson, P. V. (2022). *Kompostbiblioteket i Änglamarken.* C-uppsats, Chalmers.

Hjalmarsson, P. V. & Määttänen (2022). *Får fåglar bygga och andra berättelser ur upplösningstiden.* Konstutställning på Bubblan i Göteborg.

O'Neill, C. (1989). Dialogue and Drama: The Transformation of Events, Ideas, and Teachers. *Language Arts*, *66*(5), 528–540.

RUNDABORDSSAMTAL

GEMENSAM KONCENTRATION SOM FÖRUTSÄTTNING FÖR HOLISTISK BILDNING: ICKEVÅLDSARBETE MED TEATER SOM EXEMPEL

Cecilia Ferm Almqvist, *professor*, Göteborgs universitet cecilia.ferm.almqvist@gu.se,
Pernilla Klockars, *teaterlärare*, Härryda Kulturskola pernilla.klockars@hotmail.com,

Med utgångspunkt i en holistisk bildningstanke där essentiell och existentiell bildning utgör sammanflätade delar av ett relationellt handlingsfält vill vi diskutera gemensam koncentration som utgångspunkt för delaktighet i teateraktiviteter med fokus på ickevåld. Den holistiska ingången ser människan som en sinnlig varelse som använder hela sig själv i erfarande av världen genom upplevelser, relationer, tankar och handlingar, där essentiella och existentiella dimensioner av bildning är sammanflätade. Essentiella dimensioner relaterar till kunnande i och om ickevåld, och existentiella dimensioner rör förmåga att i relation till ickevåld förstå och hantera sig själv, andra människor och världen i stort. Med grund i tidigare samverkansforskning mellan Göteborgs universitet och Härryda kommun med fokus på att (sam-)skapa rum för ickevåld i teateraktiviteter, vill vi i denna rundabordspresentation diskutera hur gemensam koncentration kan utgöra grund för holistisk bildning i gruppundervisning. Vi utgår ifrån teateraktiviteter drivna av kulturskolan i samarbete med grundskolan, studerade genom kollaborativ aktionsforskning. Syftet med studien är att utforska hur lärare kan samskapa gemensam koncentration som grund för holistisk bildning i gruppundervisning. Den kollaborativa aktionsforskningen var upplagd så att teaterläraren skrev dubbellog som forskaren reflekterade över, och forskaren skrev vid sina besök i verksamheten trippellogg som läraren reflekterade över. Materialet analyserades löpande och sammantaget. Teman som kommer att tas upp till diskussion är; Att fånga fokus, Tydlig och medveten användning av kropp och röst, rums- och grupporganisation, samt samskapande av trygga strukturerade rum i rummet.

Referenser

Ahlstrand, P. (2014). Att kunna lyssna med kroppen. En studie av gestaltande förmåga inom gymnasiets estetiska program, inriktning teater [Doktorsavhandling, Stockholms universitet].
Burman, A. (2018). Kultiverandet av det mänskliga: Essäer om liberal education, bildning och tänkande. Daidalos.
Dahlén, L. (2015). På jakt efter bildning i undervisning. I L. Dahlén, L. J. Ekrell & A. Hellamn (Red.), Bildningens praktiker: Om de bildande momenten i en akademisk undervisningsprocess (s. 49–72). Makadam.
Ferm Almqvist, C. & Klockars, P. (2026). Att leva icke-våld i teateraktiviteter – ett exempel på samverkan mellan kulturskola, grundskola och akademi. *RIPS-rapport, Skolutveckling och ledarskap.*
Ferm Almqvist, Cecilia. (2024). Att skapa estetiska rum för holistisk bildning – att kultivera professionellt omdöme bland blivande lärare i estetiska ämnen. I Hanne Rinholm, Øivind Varkøy, Bendik Fredriksen, Mildrid H. A. Bjerke (Eds.). (2024). *Kritisk danning i lærerutdanningen,* Capellen Damm. https://cdforskning.no/cdf/catalog/book/231

DRAMA I SVENSK LÄRARUTBILDNING: EN NATIONELL KARTLÄGGNING OCH SAMTAL OM FRAMTIDEN

Emma Gustafsson, universitetsadjunkt, Institutionen för utbildningsvetenskap och konst, Mälardalens universitet, emma.gustafsson@mdu.se

Mot bakgrund av utredningen *Ämneskunskaper och lärarskicklighet – en reformerad lärarutbildning* (SOU 2024:81) aktualiseras frågan om vilket utrymme drama kommer att få i framtidens lärarutbildning. Upplevelsebaserat lärande och dramapedagogik lyfts fram som viktiga komplement till traditionell universitetsundervisning, särskilt inom professionsutbildningar där relationell kompetens, ledarskap och etiska överväganden står i fokus (Andersson et al., 2025). Samtidigt är kunskapen begränsad om hur drama faktiskt organiseras och ges utrymme inom lärarprogrammen.

Rundabordssamtalet tar sin utgångspunkt i den pågående studien *Drama i svensk lärarutbildning* (magisteruppsats vid Stockholms universitet), vars syfte är att kartlägga hur drama organiseras och positioneras i dagens svenska lärarprogram. Studien undersöker dramas form, omfattning och placering vid universitet och högskolor samt hur dramalärarna beskriver ämnets nuvarande villkor och förutsättningar. Materialet består av en enkätundersökning riktad till dramalärare vid samtliga lärosäten där drama förekommer inom lärarutbildning.

Den pågående analysen utgår från ett läroplansteoretiskt perspektiv med stöd i Bernsteins (2000) begrepp klassifikation och inramning. Perspektivet möjliggör en analys av hur drama avgränsas, integreras och legitimeras inom lärarutbildningens kunskapsorganisation.

Inledningsvis presenteras preliminära resultat från kartläggningen. Därefter förs ett gemensamt samtal kring följande fråga: *Hur kan den kommande reforminriktningen påverka dramainslagens framtida innehåll, omfattning och position i lärarutbildningen?* Samtalet dokumenteras genom ljudinspelning och kommer att utgöra ett empiriskt material för studiens fortsatta analys av dramas framtida villkor i lärarutbildningen.

Referenser

Bernstein, B. (2000). *Pedagogy, symbolic control and identity: Theory, research, critique*(Rev. ed.). Rowman & Littlefield.

Andersson, P., Försund, T., & Söderqvist, H. (2025). Att arbeta med upplevelsebaserat lärande i universitetsmiljö: förutsättningar och hinder. *Högre utbildning*, *15* (1).

SOU 2024:81. (2024). *Ämneskunskaper och lärarskicklighet - en reformerad lärarutbildning*. Utbildningsdepartementet.

RUNDABORDSSAMTAL – KUNSKAP OM DRAMATISK SPÄNNING SOM DIDAKTISK RESURS I FÖRSKOLAN

Eva Hallgren, *universitetslektor*, Institutionen för ämnesdidaktik, Stockholms universitet, eva.hallgren@su.se
Ylwa Andersson, *universitetsadjunkt*, Högskolan för scen och musik, Göteborgs universitet, ylwa.andersson@hsm.gu.se

Lek utgör en central del av förskolan och förskollärare förväntas i allt högre grad initiera, delta i och utveckla lek tillsammans med barn. Tidigare forskning visar emellertid att det kan vara svårt att upprätthålla en delad lekvärld över tid, särskilt när leken tappar energi. Syftet med studien som detta runda-bordssamtal utgår från, var att undersöka hur *dramatisk spänning* kan förstås och användas som en pedagogisk och dramaturgisk resurs för att fördjupa och vidmakthålla lek. Studien tog sin utgångspunkt i kulturhistorisk lekteori och dramapedagogisk teori. Empirin hämtades från ett fyraårigt utvecklings- och forskningsprojekt i en svensk kommun och byggde på deltagande observationer, intervjuer, reflektionsloggar och analytiska vinjetter. Analysen fokuserade på hur förskollärares användning av lärare-i-roll, improvisation och statuspositionering påverkade lekens utveckling. Resultaten visade att dramatisk spänning inte enbart är knuten till berättelsens innehåll, som det ofta presenteras i forskning, utan även kan fungera som ett medvetet didaktiskt verktyg. Studiens resultat talar för att kunskap om *dramatisk spänning* bör betraktas som en central kompetens i förskollärares arbete med lek.

Uttryckt på det viset finns risken att drama endast uppfattas instrumentellt och både leken och de konstnärliga kvaliteterna osynliggörs. Vi önskar föra ett samtal om hur vi skulle kunna förstå och uttrycka oss på ett mindre instrumentellt sätt, där de konstnärliga verktygen ses som aktörer tillsammans med förskollärare och barn i samskapandet av lekvärldar. Blir det då också lättare att både förstå och förklara lek, drama och lekvärldar som arenor för bildning?

Referenser

Brėdikytė, M. (2022). Adult participation in creation of narrative playworlds: challenges and contradictions. *International Journal of Early Years Education, 30*(3), 595–609.
Loizou, E., Michaelides, A., & Georgiou, A. (2019). Early childhood teacher involvement in children's socio-dramatic play: creative drama as a scaffolding tool. *Early Child Development and Care*, 189:4.
O'Toole, J. (1992). *The Process of drama: Negotiating art and meaning*. Routledge.
Rainio, A. P. (2008). From Resistance to Involvement: Examining Agency and Control in a Playworld Activity. *Mind Culture, and Activity*, 15, 115–140.
Sørensen, M. (2015). *Drama, æstetisk læring og udviklin af dramatisk legekompetence ibørnehaven.* Doctoral dissertation. Aarhus: Institutet for Uddannelse og Pædadgogik, Aarhus Universitet.
Utami, A. D., Fleer, M., & Li, L. (2022). The 'Player' Role of the Teacher in PlayworldCreates New Conditions for Children's Learning and Development. *International Journal ofEarly Childhood*, https://doi.org/10.1007/s13158-022-00333-y

TEATER I KULTURSKOLAN — FEM PÅSTÅENDEN OM HANTVERKET SOM BILDNING

Hanna Håkanson, *teaterlärare, projektsamordnare*, Kulturskolan Göteborg, hanna.hakanson@grundskola.goteborg.se
TinaMaria Ranaxe, teaterlärare, projektsamordnare, Västerås Kulturskola, tinamaria.ranaxe@vasteras.se

Rundabordssamtal

Teater i Kulturskolan (TiK) är ett nationellt projekt finansierat av Kulturrådet. Under fem år har TiK byggt ett nationellt nätverk av teaterlärare och, genom kollegiala workshopsamtal med lärare och elever prövade mot undervisningspraktik och strukturerade med variationsteori (Marton, 2015), formulerat hantverkskunnande, lärandemål och fem påståenden: alla elever kan lära sig skådespelarhantverket (Ahlstrand, 2021); genimyten är ett demokratiproblem; berättelsen kommer före rollen; den sceniska situationen är kärnan i både lärande och skapande; målet är elevens självständiga kunnande.

Syftet är att pröva påståendena mot bildningsbegreppet. Vår tes: skådespelarhantverket utvecklar kroppsliga och talspråkliga kognitiva verktyg (Egan, 2005), medan skolan nästan uteslutande odlar de skriftspråkliga och begreppsliga. Teaterkunnandet är därmed inget tillägg till bildningen utan ett villkor för det Biesta (2021) kallar att existera i och med världen — varken självuttryck eller anpassning, utan subjektifiering.

Vi lägger fram spänningen som samtalets fråga: är hantverkets precision villkoret för subjektifiering, eller står den i vägen? Deltagarna inbjuds pröva påståendena mot sina egna erfarenheter.

Referenser

Ahlstrand, P. (2021). *Förmågan att kunna samspela – en studie gällande teaterkunnande på gymnasiet*. Forskning om undervisning och lärande, 9(1), 50–69. https://doi.org/10.61998/forskul.v9i1.26908

Biesta, G. J. J. (2021). *Konst som undervisning*. Arkeater.

Egan, K. (2005). *Från myt till ironi: Hur kognitiva verktyg formar vår förståelse* (S.-E. Torhell, Övers.). Daidalos.

Marton, F. (2015). *Necessary conditions of learning*. Routledge.

VAD SKA EN DRAMAPEDAGOG KUNNA?

Profession, utbildningsvägar och auktorisation i förändring

Karin Erika Johansson, Dramapedagogutbildningen, Västerbergs Folkhögskola. karin.erika.johansson@regiongavleborg.se

Rundabordssamtal

Yrkes- och utbildningssituationen för drama- och teaterpedagoger i Sverige står inför nya utmaningar och behovet av ett gemensamt omtag är aktuellt (Claesson m.fl. 2023). Idag finns det flera skilda utbildningsvägar på både folkhögskola och högskola med varierande profileringar och tyngdpunkter (Ahlstrand & Remfeldt 2020). Samtidigt möts dessa olika spår på arbetsmarknaden där dramapedagoger, teaterpedagoger, kulturskolepedagoger (Lindgren, 2024) och teaterlärare ofta konkurrerar om samma tjänster. Detta glapp mellan utbildningarnas utformning och arbetslivets krav väcker frågor om profilernas tydlighet och en eventuell minsta gemensamma nämnare för professionen.

Syfte och frågeställningar

Det här samtalet lyfter frågan om vad det innebär att vara lärare och pedagog inom drama och teater i dagens Sverige. Följande frågeställningar står i centrum:

- Behövs det ett förtydligande av de olika utbildningsprofilerna och en gemensam lägsta nivå för yrkesrollen?
- Hur ser diskrepansen ut mellan de som söker de olika utbildningarna och den rådande arbetsmarknaden?
- Finns det ett behov av att etablera en gemensam auktorisation för drama- som teaterpedagoger, eller har auktorisationen för dramapedagoger spelat ut sin roll?

Målgrupp och format

Samtalet välkomnar alla intresserade, men riktar sig särskilt till verksamma inom fältet, utbildare och andra som på ett eller annat sätt berörs av utbildningssituationen. Målet är att gemensamt diskutera framtida strategier och kvalitetssäkring för yrket och dess utbildningar.

Referenser

Ahlstrand, P. & Remfeldt, J. (red.) (2020) *Att undervisa i teater*. Lund: Studentlitteratur.

Claesson, C. m.fl. (2023) *Gestaltande möten*. Falun: RAD.

Lindgren, M. (red.) (2024) *Pedagogik för kulturskolan*. Lund: Studentlitteratur.

WORKSHOPS

DRAMABEGREPP – ATT SÄTTA ORD PÅ DET SOM INTE GÅR ATT FORMULERA

Begrepp och teoretiska perspektiv inom dramapedagogikens forskning och praktiker.

Anneli Einarsson, Fil.dr. Universitetslektor i pedagogik, inriktning dramapedagogik, Institutionen Kultur, språk, medier, Malmö universitet. anneli.einarsson@mau.se

Sofia Cedervall, fil.dr. Universitetslektor i de estetiska ämnenas didaktik, inriktning drama, Institutionen för ämnesdidaktik, Stockholms universitet. Sofia.Cedervall@su.se

Som forskare förväntas vi definiera och redovisa teoretiska begrepp och ofta är vi hänvisade till teoribildningar inom andra fält. Inom teater- och drama finns begrepp som är viktiga i det praktiska arbetet men de är ofta knutna till lokala kontexter. Syftet med vår workshop är att utforska hur deltagare ser på vikten av ett gemensamt ”fackspråk” inom fältet och vilka begrepp som då är centrala.

Genom en granskning av texter har vi sammanställt en lista på begrepp vi ser som viktiga att diskutera. Ett exempel är metaxis vilket enligt Boal innebär att befinna sig i två autonoma världar (2015). Davis (2014) menar att det måste förstås i relation till det auktoritära samhälle Boal befann sig i och att möjligheten att få glömma den riktiga världen var viktig. Allern (2002) anser att det uppstår en epistemologisk skillnad om metaxis istället definieras som att fiktion och verklighet ses som ömsesidiga och samtidiga. O’Toole lyfter fram spänningen mellan fiktion och verklighet och att fiktionen kan tangera verkligheten, eller helt motsäga den (1992).

I vilken grad integreras teoretiska begrepp som utvecklas inom forskningen i den praktiska verksamheten? På vilka sätt bidrar detta till bildningsprocessen inom det dramapedagogiska fältet och i vidare bemärkelse till personal inom grundskolan och deltagare i olika drama- och teaterverksamheter vi verkar i?

Referenser

Allern, T. H. (2008). A comparative analysis of the relationship between dramaturgy and epistemology in the praxis of Gavin Bolton and Dorothy Heathcote. *Research in Drama Education: The Journal of Applied Theatre and Performance* Vol 13, No 3, 321-335.

Boal, A. (2013). *The rainbow of desire: The Boal method of theatre and therapy*. Routledge.

Davis, D. (2014). *Imagining the Real. Towards a new theory of drama in education*. Trentham Book, Institute of Education Press.

O'Toole, J. (1992). *The Process of Drama: Negotiating Art and Meaning.* Routledge.

AUTISTISK FANTASI – STÖDMETODER FÖR ATT SKAPA BERÄTTANDE

Julia Fries, fil. Dr, LajvVerkstaden, julia@lajvverkstaden.se

Hur kan berättande och fantasi utforskas genom lekfulla och tillgängliga metoder? Workshopen tar sin utgångspunkt i LajvVerkstadens projekt *Autistisk fantasi*, där metoder och material för gemensamt berättande har utvecklats och prövats. Syftet med workshopen är att tillsammans med deltagarna undersöka hur en berättelsekortlek kan fungera som ett verktyg för att initiera, utveckla och gestalta berättelser, samt vilka möjligheter och begränsningar som uppstår i det praktiska arbetet.

Teoretiskt anknyter workshopen till forskning om lajv, berättande och deltagande, med särskilt fokus på hur strukturer och materiella resurser kan stödja olika former av kreativt och kollektivt berättande. Materialet består av LajvVerkstadens berättelsekortlek samt erfarenheter och dokumentation från arbetet inom *Autistisk fantasi*. Metoden är praktisk och deltagarbaserad: deltagarna får prova kortleken genom konkreta berättelseövningar och därefter reflektera gemensamt över vad som händer i mötet mellan kort, fantasi, kropp och grupp.

Workshopen presenterar därmed både ett konkret metodmaterial och erfarenheter från dess utveckling och användning. Genom att låta deltagarna själva pröva metoderna skapas också ett gemensamt undersökande av hur berättande kan göras möjligt på olika sätt.

Nyckelord: autistisk fantasi, berättande, lajv, drama, deltagande

Referenser

Visuri, I. (2024). Autistic re-creation: Live action role-play as a safe and brave space for social learning. *Thinking Skills and Creativity,* Vol 54.

Atherton, G., Hathaway, R., Visuri, I., Cross, L. (2025). A critical hit: Dungeons and Dragons as a buff for autistic people, *Autism*, Vol. 29, No. 2, 382-394.

KLIV IN I BERÄTTELSEN: SPRÅK OCH LITTERATUR GENOM DRAMA

Eva Göksel, fil. Dr, Teater Aros, Uppsala, *eva@teateraros.se*

I denna praktiskt inriktade workshop får deltagarna själva uppleva en dramabaserad litteraturlektion, utformad med lärarstudenter och deras framtida undervisning i åtanke. Med utgångspunkt i en av Geoffrey Chaucers *Canterbury Tales* utforskar vi hur lek, fiktion och konstnärliga uttrycksformer kan användas för att utveckla språk och litteracitet i undervisningen.

Genom att kliva in i berättelsen och delta aktivt får deltagarna möjlighet att uppleva undervisningen ur ett elevperspektiv. Efter den praktiska delen reflektera vi upplevelsen och synliggöra de pedagogiska val som ligger bakom arbetssättet. Vi diskuterar också vilka möjligheter och utmaningar som kan uppstå när drama används i undervisning av språk och litteratur.

Workshopen genomförs på engelska.

Referenser

Göksel, E. (2019). “Embodied Language Learning Through Drama: A Tool for Reflection, Professional Development, and Holistic Language Practice.” *Babylonia: The Swiss Journal of Language Teaching and Learning*, 3, 36–43. University of Teacher Education Zurich.

Göksel, E., & Nadig, S. (2018). “English Through Drama: Focus on Language and Literacy Skills.” *Magazin Infonium*, 3, 8–9. University of Teacher Education Zug.

OM FORSKNINGSPROJEKT SOM ANVÄNDER FORUMSPEL OCH FORUMTEATER

Agneta Josephson, (MA) Dramapedagogbyrån agneta.josephson@gmail.com
Katarina Swahnberg (professor) Linnéuniversitetet katarina.swahnberg@lnu.se

I flera forskningssammanhang har vi använt forumspel (och någon gång forumteater) som interventioner i syfte att se ifall det kan medverka till förändrade värderingar och handlingspotentialer hos vårdpersonal i förhållande till kränkningar av patienter, respektive i förhållande till trafficking och sexuella trakasserier. Under passet berättar Agneta (och eventuellt Katarina) om resultat från forskningen och låter workshop-deltagarna få smakprov på något av det vi gjorde i forumspels-arbetet.

Referenser

Dahal, P. (2020). *Putting Scientific Research and Performing Arts Together : A Quest for Equality*. Linnaeus University Press.

Paudel Ghimire, N., Dahal, P., Joshi, S. K., & Swahnberg, K. (2026). Effectiveness of Forum Play to promote respectful maternity care: A pilot intervention investigating self-reported perception and behaviour among care providers in urban Nepal. *PLOS ONE*, *21*(6), e0349437. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0349437

Swahnberg, K., Zbikowski, A., Wijewardene, K., Josephson, A., Khadka, P., Jeyakumaran, D., Mambulage, U., & Infanti, J. J. (2019). Can forum play contribute to counteracting abuse in health care? A pilot intervention study in Sri Lanka. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 16*(9), Article 1616. https://doi.org/10.3390/ijerph16091616

Zbikowski, A. (2014). *Counteracting abuse in health care from a staff perspective: Ethical aspects and practical implications* [Doctoral dissertation, Linköping University]. DiVA. http://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:714836

NÄR BILDERBOK MÖTER DRAMA

Jimmy Offesson, doktorand, KSM, Malmö universitet, jimmy.offesson@mau.se

Hur skolan kan skapa läsengagemang i de tidiga skolåren är en aktuell och samhällsangelägen didaktisk utmaning. Och utgångspunkt för denna workshop. Heiden och Rørbech (2024) visar hur elevers engagemang i litteratur genom processdrama formar sammanflätade tolkningsrum, där kroppsliga och sinnliga erfarenheter blir del av den litterära förståelseprocessen.

Workshopen syfter till att fördjupa förståelsen för dramats potential i litteraturundervisning. Genom lekfulla former vill den öppna en dialog med deltagarnas tankar om och erfarenheter av litterära möten och dramapedagogik. Teoretiskt knyter workshopen an till forskning om dramats möjligheter att väcka engagemang i litteraturundervisning (Kim 2023), och till Barads (2007) posthumanistiska förståelse av mening som något som uppstår i intra-aktion. I workshopen prövas diffraktion praktiskt för att uppmärksamma vilka skillnader som uppstår och gör skillnad när bilderboken som konstverk möter deltagarnas erfarenheter och drama som didaktik. Hur uppstår berättelsen i dessa möten?

Referenser

Barad, K. (2007). *Meeting the Universe Halfway*: *Quantum Physics and the Entanglement of Matter and Meaning*. Durham: Duke University Press.

Heiden, T. R., & Rørbech, H. (2024). Entangled worlds: The becoming of interpretive spaces in pupils' engagement with literature through process drama. *Research in Drama Education: The Journal of Applied Theatre and Performance, 29*(4), 635–653. https://doi.org/10.1080/13569783.2024.2321221

Kim, H. (2023). *Dramatic response to children's literature in an early childhood classroom setting* (Doctoral dissertation, University of Illinois at Urbana-Champaign). https://hdl.handle.net/2142/120557

KONFLIKTHANTERING OCH DOCKAN SOM REDSKAP

Marcela Zancaner, dramapedagog/universitetsadjunkt, Karlstads *Universitet, marcela.zancaner@kau.se*

I denna workshop delar jag med mig av erfarenheter och preliminära resultat från arbetet med dramapedagogiska och estetiska lärprocesser som verktyg för konflikthantering inom lärarutbildningen. Utgångspunkten är ett intresse för hur blivande lärare kan få möjlighet att inte bara tala om konflikter och grupprocesser, utan också pröva, gestalta och reflektera kring dem genom kroppen, fantasin och det kollektiva skapandet. Tidigare forskning visar att drama kan bidra till utveckling av empati, kommunikation och social förståelse, samtidigt som gestaltande arbetssätt kan skapa utrymme för reflektion kring relationer, konflikter och gruppdynamik (Fleming, 2017; Lee et al., 2014). Även arbete med dockor och andra estetiska redskap har visat sig kunna stödja kommunikation, relationsskapande och kreativt lärande i pedagogiska sammanhang (Forsberg Ahlcrona, 2012).

Med utgångspunkt i denna forskning har jag i undervisningen arbetat med bland annat rollspel, improvisation, dockor som pedagogiska redskap och hetastolen för att gestalta och undersöka olika sociala situationer och konflikter. Genom dessa arbetssätt får studenterna möjlighet att närma sig komplexa situationer på ett erfarenhetsbaserat sätt – genom att göra, uppleva och reflektera tillsammans. Arbetet tar sin teoretiska utgångspunkt i dramapedagogik som en form av erfarenhetsbaserat och transformativt lärande, där estetiska och kroppsliga uttrycksformer kan öppna för andra sätt att förstå och bearbeta konflikter.

I presentationen vill jag särskilt undersöka vilken plats estetiska lärprocesser kan ha i lärarutbildningen och hur drama kan bidra till att blivande lärare utvecklar beredskap att möta konflikter och skapa tryggare och mer inkluderande lärmiljöer. Vad händer när konflikter får gestaltas och upplevas, snarare än enbart analyseras och diskuteras? Och vilka möjligheter skapas när lärarstudenter får utforska konflikthantering genom praktiskt och kreativt arbete?

Jag ser workshopen som en möjlighet att dela erfarenheter från undervisningen och samtidigt öppna för ett samtal om dramapedagogikens möjligheter och utmaningar i lärarutbildningens arbete med relationer, konflikthantering och skolans värdegrund.

Referenser

Briones, E., Gallego, A., & Palomera, R. (2022). Teaching and Teacher Education, 118, 103794.
Fleming, M. (2017). Starting drama teaching. Routledge.
Forsberg Ahlcrona, M. (2012). Förskolans didaktik och dockan som redskap: Kommunikation och skapande i förskolan.
Lee, J. Y., Patall, E. A., Cawthon, S. W., & Steingut, R. R. (2014). Review of Educational Research, 84(4), 507–543.
O'Toole, J., Burton, B., Plunkett, A., & Lepp, M. (2019). In M. Anderson & J. Dunn (Eds.), How drama activates learning (pp. 115–130). Bloomsbury Academic.